

پیش بینی دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان براساس شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان

فریبا سادات احمدیان

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، موسسه آموزش عالی کومش.

نام نویسنده مسئول:

فریبا سادات احمدیان

چکیده

این پژوهش با هدف پیش بینی دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان براساس شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان انجام شده است. بر اساس موضوع و اهداف مورد مطالعه، این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری کل کلیه معلمان مدارس ابتدایی منطقه ۱۵ تهران به تعداد ۱۵۱۷ می‌باشد. نمونه آماری پژوهش نیز با توجه به جدول مورگان ۳۰۷ برآورد شد که این تعداد نمونه به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. جهت سنجش دستاورد تحصیلی دانش آموزان از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. همچنین جهت سنجش شایستگی‌های اخلاقی معلمان از پرسشنامه لنینک و کیل و جوردن (۲۰۱۱) و تعهد حرفه‌ای معلمان از پرسشنامه کلایکمن و هنینگ (۲۰۰۰) استفاده شد. نوع روایی پرسش‌نامه‌های پژوهش حاضر محتوایی می‌باشد و پایایی پرسشنامه‌ها نیز با استفاده از آلفای کرونباخ بررسی شد. با توجه به این که مقدار آلفای کرونباخ برای دستاورد تحصیلی (۰/۹۳۵)، تعهد حرفه‌ای (۰/۷۸۴)، شایستگی‌های اخلاقی (۰/۸۸۷) بدست آمد، ابزار از پایایی مناسب برخوردار بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام به کمک نرم افزارهای SPSS.V.23 استفاده شد. نتایج حاصل از فرضیه‌ها نشان داد رابطه بین شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان با دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان ۰/۵۷۶ می‌باشد و این دو متغیر با هم قادرند ۳۳/۵ درصد از دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند. بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با شایستگی‌های اخلاقی معلمان با ضریب همبستگی (۰/۲۴۳) و بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با تعهد حرفه‌ای معلمان (۰/۳۶۲) در سطح اطمینان ۰/۹۹ رابطه معنی‌دار وجود دارد ($p < 0.01$). همچنین نتایج نشان داد بین متغیر دستاوردهای تحصیلی با مولفه‌های رفتار مستمر در جهت اصول، ارزش‌ها و باورها، اقرار به اشتباهات و شکست‌ها، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران، اهمیت دادن به دیگران، توانایی در بخشش اشتباهات خود در سطح اطمینان ۰/۹۹ رابطه وجود دارد ($p < 0.01$) و متغیر دستاوردهای تحصیلی با مولفه‌های راستگویی، ایستادگی برای حق، مسئولیت‌پذیری برای تصمیمات شخص و توانایی در بخشش اشتباهات دیگران در سطح اطمینان ۰/۹۵ رابطه وجود دارد ($p < 0.05$).

واژگان کلیدی: دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان، شایستگی‌های اخلاقی معلمان، تعهد حرفه‌ای معلمان.

مقدمه

یکی از نیازهای سطح بالای انسان، میل به دانستن، فهمیدن، یادگیری و آموختن است، سال‌های متمادی است که پژوهشگران تعلیم و تربیت و روان‌شناسان اجتماعی مطالعات فراوانی در مورد عوامل موثر بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان انجام داده‌اند. مساله موفقیت یا عدم موفقیت در امر تحصیل از مهم‌ترین دغدغه‌های هر نظام آموزشی است. موفقیت و پیشرفت تحصیلی در هر جامعه نشان‌دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف‌یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است. بنابراین نظام آموزشی را زمانی می‌توان کارآمد و موفق دانست که دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان آن در دوره‌های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. دستاوردهای تحصیلی موضوعی است که به خصوص در حال حاضر مورد توجه تمامی کشورهای جهان بوده است و هر ساله مقدار زیادی از بودجه جوامع صرف تحصیل کودکان و نوجوانان می‌شود. معلمان نقش مهمی در رسیدن دانش‌آموزان به دستاوردهای تحصیلی می‌باشند. یکی از ویژگی‌هایی که می‌تواند در این دستاوردها موثر باشد شایستگی اخلاقی معلمان است. توجه به اخلاق و اخلاقیات امروزه تبدیل به یکی از موضوعات پذیرفته شده در سازمان‌ها و جوامع و یکی از موضوعات جالب و قابل توجه برای محققین است. تعلیم و تربیت نیز یک فرآیند بنیادین در حیات بشر است. بنابراین در تعلیم و تربیت، نقش اخلاق بسیار مهم و مؤثر می‌باشد. به منظور تربیت انسان‌های خوب، آموزش اخلاق باید در سیستم آموزشی قرار گیرد. اخلاق، به عنوان شاخه‌ای از فلسفه، تلاشی سیستماتیک برای درک ماهیت و مبانی اخلاق و اثر آن بر رفتار انسان‌ها است. در حال حاضر تفکر در مورد مسائل جهانی اخلاق احیا شده است و شایستگی‌های اخلاقی بخشی از این بحث و گفتگوها درباره اخلاق در زمینه جنبه‌های مختلف کاری بشر است. از طرفی تعهد حرفه‌ای نیز می‌تواند بر دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان موثر باشد. تعهد حرفه‌ای به مثابه یکی از انواع تعهد، به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده رفتارهای کاری فرد در نظر گرفته می‌شود و موضوعی است که توجه بسیاری از مدیران و افراد را در مکان‌های آموزشی به خود جلب کرده است. از طرفی با توجه به نقش برجسته‌ای که نظام آموزشی در زمینه دستاوردهای تحصیلی و پیشرفت علمی کشورها بر عهده دارند، یکی از چالش‌های مهم آنها در زمان حاضر، ارتقا تعهد حرفه‌ای و شایستگی‌های اخلاقی معلمان است.

دانش‌آموزان هر جامعه، قشر کارآمد و آینده‌سازان هر کشور هستند، گروهی که بخش عمده برنامه‌ریزی و بودجه هر کشور را به خود اختصاص می‌دهند و دستاوردهای تحصیلی آن‌ها در کسب موفقیت‌های آتی‌شان از اهمیت بسزایی برخوردار است. بنابراین شناسایی عوامل مؤثر بر دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان و توجه به آنها گامی به سوی توسعه پایدار است. پژوهشگران بیان می‌کنند مهم‌ترین نشانگر بازده علم و برجسته‌ترین نشانگر کاری که هر نظام آموزشی باید انجام دهد، دستاوردهای تحصیلی یادگیرندگان است. از این رو موفقیت هر نظام آموزشی بستگی به این دارد که آن نظام تا چه حد و به چه میزانی توانسته است به عملکرد مورد انتظار دست یابد (قنبری و سلطانزاده، ۱۳۹۵).

دستاوردهای تحصیلی^۱ به توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی دانش‌آموزان در موضوعات آموزشی اطلاق می‌شود که به وسیله آزمون‌های فراگیری استاندارد شده یا آزمون‌های معلم ساخته اندازه‌گیری می‌شود (دلیرناصر و حسینی نسب، ۱۳۹۴). در واقع این اصطلاح به معنای مقدار یادگیری آموزشی دانش‌آموز است، به طوری که بتوان آن‌ها را در مقوله کلی عوامل مربوط به تفاوت‌های فردی و عوامل مربوط به مدرسه و نظام آموزش و پرورش مورد مطالعه قرار داد (سولیمان نجهد و سهران، ۲۰۱۶).

در واقع دستاوردهای تحصیلی یادگیرندگان یکی از مهم‌ترین ملاک‌های ارزیابی عملکرد معلمان محسوب می‌شود. برای دانش‌آموزان نیز معدل تحصیلی معرف توانایی‌های علمی آن‌ها برای ورود به دنیای کار و اشتغال و مقاطع تحصیلی بالاتر است؛ بنابراین نظریه‌پردازان تربیتی بسیاری‌ها از پژوهش‌های خود را بر شناخت عوامل مؤثر بر دستاوردهای تحصیلی تمرکز کرده‌اند (درتاج و همکاران، ۱۳۹۲).

همچنین از آنجایی که شرط مهم برای رشد و شکوفایی هر جامعه‌ای وجود افراد آگاه، کارآمد و خلاق است، لذا پرورش و تقویت دستاوردهای تحصیلی سبب ایجاد انرژی و جهت‌دهی مناسب رفتار، علایق و نیازهای افراد در راستای اهداف ارزشمند و معین می‌شود. در واقع دستاوردهای تحصیلی به عنوان عوامل مهم در عملکرد تحصیلی قلمداد می‌شود. دستاوردهای تحصیلی به

1. Academic Achievements

2. Soliman nejhod & Saharan

عنوان یک زمینه نسبتاً ثابت در دانش‌آموزان، از جمله مهم‌ترین دستاوردها یا نیازهای اکتسابی هر فرد است (دلیرناصر و حسینی نسب، ۱۳۹۴).

دستاوردهای تحصیلی عبارت است از گرایشی همه‌جانبه به ارزیابی عملکرد خود با توجه به عالی‌ترین معیارهای تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذتی که با موفقیت در عملکرد همراه است (وستلند و آرچ^۳، ۲۰۱۴). اینجین-دمیر^۴ (۲۰۰۹) بیان کرد که دستاوردهای تحصیلی به همان اندازه آموزش رسمی، محصول خانواده، جامعه و تعامل همسالان است. دستاوردهای تحصیلی در حوزه آموزش بسیار مهم است زیرا توانایی دانش‌آموز را در رابطه با محتوای آموزشی مشخص می‌کند. در واقع دستاوردهای تحصیلی با تمرکز بر محتوای آموزشی در بین دانش‌آموزان رقابت ایجاد می‌کند و برای کسب موفقیت در دانشگاه و زندگی حرفه‌ای فرد حائز اهمیت است. دستاوردهای تحصیلی یک دانش‌آموز نشانگر میزان موفقیت اوست و در آموزش از نقشی محوری برخوردار است (کوئتری^۵، ۲۰۱۱). رغم گسترش ادبیات پژوهشی در قلمرو شناسایی عوامل روانشناختی و تحصیلی در دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان، پژوهش‌های معدودی توانسته‌اند در درک روابط بین عوامل تأثیرگذار در دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان سودمند باشند (شکولاکو^۶، ۲۰۱۳). یکی از عوامل تأثیرگذار در دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان، شایستگی‌های اخلاقی معلمان^۷ است. امروزه معلمان و شایستگی‌های آن‌ها در رأس همه مسائل آموزشی قرار دارد اگر معلمی تفکر راهبردی نداشته باشد و نتواند راهکارها و روش‌های مناسب را با تفکر سریع درک کند، هرگز قادر نخواهد بود کلاس را به تحقق اهداف و به کارگیری روش‌های مناسب هدایت کند (محمودی و همکاران، ۱۳۹۵). معلمان، یکی از مهم‌ترین ارکان در هر سازمان‌های آموزشی به شمار می‌آیند که در انجام مأموریت‌ها و تحقق اهداف سازمان نقش به‌سزایی دارند (پورکریمی و صداقت، ۱۳۹۳).

آرمسترانگ شایستگی را مجموعه دانش، مهارت‌ها، خصوصیات شخصیتی، علایق، تجربه‌ها و توانمندی‌های مرتبط با شغل می‌داند که دارنده آنها را قادر می‌سازد در سطحی بالاتر از حد متوسط به ایفای مسئولیت بپردازد. در واقع، شایستگی الگویی را ارائه می‌کند که نشان دهنده فرد یا عملکرد برتر در شغل محوله است (تسلیمی و همکاران، ۱۳۹۲). از نظر مککلند^۸ (۲۰۱۴) شایستگی عبارت است از ترکیبی از انگیزه‌ها، ویژگی‌ها، خودانگاری‌ها، نگرش‌ها یا ارزش‌ها، دانش محتوایی و یا مهارت‌های رفتاری شناختی، هر ویژگی فردی که به طور قابل اعتماد قابل اندازه‌گیری یا سفارش است و می‌تواند برای تمایز قائل شدن بین کارکنان عالی و متوسط نشان داده شود. لوسیا و لپسینگر^۹ (۲۰۱۵) شایستگی را، گروهی از دانش، مهارت و نگرش‌های مرتبط می‌دانند که بر بخش عمده‌ای از شغل یک فرد اثر می‌گذارند و با عملکرد شغلی همبستگی دارند. طبق تعریف جامعه بین‌المللی عملکرد، مجموعه دانش، مهارت و نگرش‌هایی که کارکنان را قادر می‌سازد فعالیت‌های مربوط به شغل و یا عملکرد شغلی را طبق استانداردهای مورد انتظار و به صورتی اثر بخش انجام دهند؛ شایستگی نامیده می‌شود. بنابراین و براساس تعاریف فوق می‌توان گفت اغلب تعاریف شایستگی به دانش، توانایی‌ها، مهارت‌ها، ویژگی‌های شخصی، رفتارها و صلاحیت‌هایی اشاره دارد که به اهداف سازمانی مربوط است و نقش کلیدی در دستیابی به اهداف دارند. اساساً خصوصیت افرادی که می‌توانند به معیارهای اثربخشی دست یابند، شایستگی‌های آن افراد خوانده می‌شود؛ یعنی، افراد شایسته، افرادی هستند که الگوی رفتاری مطلوبی را ارائه می‌دهند و این امر در عملکرد به معیارهای اثربخشی تعبیر می‌شود (خنیفر، ۱۳۹۴).

جروم‌سری^{۱۰} و همکاران (۲۰۰۵) شایستگی اخلاقی را ورای رفتارهای اخلاقی، مطرح کرده‌اند. چرا که رفتارهای اخلاقی را تنها بخشی از شایستگی اخلاقی دانسته‌اند. شایستگی اخلاقی مترادف با دانش نظری نیست، اما عمدتاً با درک کدهای کاربری، قوانین و رهنمودها ارتباط دارد. در نهایت، آنها متوجه شدند که رهنمودهای اخلاقی و فضیلت اخلاقی نمی‌توانند اساس محکمی برای شایستگی اخلاقی باشند. در واقع شایستگی اخلاقی نوعی نیاز سازمان‌های امروزی است که با عدم اطمینان محیطی بالا و

3. Westland & Arche

4. Engin-Demir

5. Coetzee

6. Shkullaku

7. Teachers' moral competences

8. McClelland

9. Lucia & Lepsinger

10. Jormsri

پیچیدگی‌های وضعیتی روبرو هستند این شرایط موجب شده‌اند تا برخی مدیران کمتر ملاحظات اخلاقی را مد نظر قرار داده و نتیجه آن ایجاد هزینه‌های زیست محیطی، رسوایی‌های مالی و به دنبال آن کاهش میزان اعتماد عمومی به سازمان‌ها می‌باشد. لذا دنبال کردن شایستگی اخلاقی معلمان برای سازمان‌های آموزشی در حال حاضر نوعی نیاز محسوب می‌شود. خاکپور و درویشی (۱۳۹۵) در پژوهش خود نتایج پژوهش نشان دادند تفاوت معناداری در نمره ارزیابی اخلاق حرفه‌ای معلمان بر اساس جنسیت، مقطع تحصیلی و نوع مدرسه (شهری- روستایی) وجود دارد. میانگین نمرات اخلاق حرفه‌ای معلمان زن به طور معناداری بیشتر از معلمان مرد می‌باشد. و میانگین نمرات متغیرهای اخلاق حرفه‌ای در معلمان روستایی بالاتر از معلمان شهری است. یافته‌های پژوهش دیبایی صابر و همکاران (۱۳۹۵) بیانگر آن است که: "چارچوب مفهومی شایستگی معلمان را می‌توان بر اساس مدارک و مستندات مرتبط در پنج مؤلفه دانش، نگرش، مهارت، توانایی و ویژگی‌های شخصیتی تدوین نمود"، "میزان توجه به مولفه‌های شایستگی در اسناد بالادستی آموزش و پرورش متفاوت است به طوری که بیشترین تأکید بر مؤلفه ویژگی‌های شخصیتی و کم‌ترین تأکید بر مؤلفه توانایی شده است". نیمی و نگمی^{۱۱} (۲۰۱۴). در پژوهش خود بیان داشته‌اند که مطالعات پژوهشی بر بهبود شایستگی اخلاقی معلمان تأثیر دارد و رشد دانش‌آموزان را در پی خواهد داشت. همچنین کرتاهدی^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۳). در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین شایستگی‌های اخلاقی و تعهد سازمانی منابع انسانی رابطه معنی‌داری وجود دارند.

از دیگر متغیرهای تأثیرگذار بر دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان، تعهد حرفه‌ای معلمان^{۱۳} است. تعهد حرفه‌ای به مثابه یکی از انواع تعهد، به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده رفتارهای کاری فرد در نظر می‌شود و موضوعی است که توجه بسیاری از افراد را در مکان‌های آموزشی به خود جلب کرده است (کنان و پیلا^{۱۴}، ۲۰۱۴). تعهد حرفه‌ای به عنوان احساس هویت و وابستگی نسبت به یک شغل و حرفه خاص و بر تمایل و علاقه به کار در یک حرفه تعریف شده است (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴). در جایی دیگر تعهد حرفه‌ای از دیدگاه نظریه هویت اجتماعی تعریف شده است. این نظریه معتقد است که افراد خودشان را درون طبقات مختلف اجتماعی دسته‌بندی می‌کنند و از طریق آن خود را بر حسب عضویت در یک موجودیت خاص تبیین می‌کنند. یعنی افراد علاقه دارند تا در گروه یا دسته‌ای از جامعه قرار گیرند (بلوو^{۱۵}، ۲۰۱۵). تعهد حرفه‌ای را تعیین هویت با حرفه و دلبستگی به حرفه دانستند و آن را با سه ویژگی توصیف کرده‌اند: اعتقاد و پذیرش اهداف و ارزش‌های حرفه‌ای؛ میل به تلاش زیاد بر اساس اعتقادات خود فرد؛ میل به نگهداری اعضا در آن حرفه. همچنین برخی محققان در تعریف تعهد حرفه‌ای درگیر شدن فرد یا گروهی از افراد در یک سازمان که دارای یک حرفه می‌باشند را بیان کرده‌اند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴). تحقیقاتی در حوزه رفتار سازمانی نشان داده‌اند که تعهد حرفه‌ای شامل سه بعد است که هر بعد به طریقی متفاوت توسعه می‌یابد و منجر به نتایج متفاوتی نیز می‌شود. این سه بعد عبارتند از تعهد حرفه‌ای عاطفی؛ این نوع تعهد از طریق تجارب حرفه‌ای مثبت یا از توسعه مهارت‌های حرفه‌ای بوجود می‌آید. تعهد حرفه‌ای مستمر؛ وقتی افراد احساس می‌کنند که باید در حرفه‌شان به خاطر تجمعی از سرمایه و یا به خاطر فقدان وجود گزینه‌های قابل مقایسه بمانند. تعهد حرفه‌ای هنجاری؛ وقتی که افراد احساس می‌کنند مجبورند در حرفه‌شان از طریق احساس اجبار بمانند (اسمیت و گال^{۱۶}، ۲۰۱۷). نتایج پژوهش کاظم زاده بیطالی و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد که بین تمامی عوامل موثر بر تعهد حرفه‌ای معلمان به جزء تمرکز سازمانی رابطه وجود دارد. همچنین از بین عوامل موثر بر تعهد حرفه‌ای مولفه‌های رشد حرفه‌ای، رضایت شغلی و همانند سازی در پیش بینی تعهد حرفه‌ای در معلمان مورد مطالعه معنادار هستند. کلکاووان و کاترینلی^{۱۷} (۲۰۱۴) دریافتند که بین تعهد حرفه‌ای و سازمانی با عملکرد شغلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش شوکلا^{۱۸} (۲۰۱۴) نشان داد بین صلاحیت‌های تدریس، تعهد حرفه‌ای و رضایت شغلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

11. Niem & Nevgi

12. Kertahadi

13. Teachers' professional commitment

14. Kannan & Pillai

15. Blau

16. Smith & Gall

17. Kalkavan & Katrinli.

18. Shukla

یکی از ضرورت‌های نظام آموزشی، موفقیت در ادامه و گسترش مهارت‌های لازم تحصیلی در دانش‌آموزان است. بدون شک شناخت عوامل موثر در دستاوردهای تحصیلی از اساسی‌ترین اهداف هر نظام آموزشی می‌باشد. با توجه به اینکه نظام آموزش و پرورش هر کشور یکی از نظام‌های مهم و موثر در جهان امروز و آینده است، جهت حصول بهترین نتایج در رفع موانع و کمبودها در سراسر فرایندهای آموزش و پرورش و استفاده بهینه از درون‌دادها همیشه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد (طباطبایی و قادری، ۱۳۹۷). دستاوردهای تحصیلی می‌تواند یکی از مهم‌ترین و عینی‌ترین معیارها برای بررسی و ارزیابی کارایی و اثربخشی نظام‌های آموزشی و پرورشی باشد. مهم‌ترین و اصلی‌ترین نشانه موفقیت سیستم تعلیم و تربیت در رسیدن به اهداف، دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان است، فرزندان با دستاوردهای تحصیلی، مورد تایید و پذیرش والدین، معلمان و همسالان قرار می‌گیرد و عزت نفس آنها زیادتر می‌شود و احساس کفایت و لیاقت می‌کند. دستاوردهای تحصیلی نه تنها برای دانش‌آموزان بلکه برای خانواده، نظام آموزش و پرورش و در نهایت برای جامعه امری مهم و حیاتی است (طباطبایی و قادری، ۱۳۹۷). معلمان عامل اصلی در تفاوت سطح تحصیلی بین دانش‌آموزان می‌باشند. بنابراین توجه به خصوصیات و تفاوت‌های فردی در معلمان می‌تواند در دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان موثر باشد. شایستگی اخلاقی معلمان یکی از این تفاوت‌های فردی می‌تواند باشد. شایستگی اخلاقی می‌تواند با ایجاد انتظارات و جهت‌دهی به فعالیت‌های آموزشی، بر عملکرد معلمان تأثیر مستقیم داشته و غیرمستقیم بر اقدامات نهادها و انجمن‌های فرهنگی تأثیر بگذارند. کیفیت استانداردهای اخلاقی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان موثرند. بر همگان آشکار است که معلمان نقش محوری در نظام تربیتی را بازی می‌کنند؛ نقش آنها تنها انتقال دانش و اطلاعات به فراگیران نیست، بلکه آنان در ایفای نقش خود باید این اطمینان را به وجود آورند که همه دانش‌آموزان به پتانسیل کامل خود برسند. مدل رفتاری آنان آگاهانه یا غیرآگاهانه می‌تواند مورد تقلید دانش‌آموزان قرار گیرد و یا بر تصمیمات آنان تأثیر بگذارد. رابطه بین معلمان و دانش‌آموزان بسیار مهم و حساس می‌باشد و باید بر پایه‌های قوی و استوار ناشی از احترام و اعتماد متقابل و همچنین در بالاترین استانداردهای اخلاقی بنا نهاده شود که البته وجود چنین رابطه‌ای بین معلمان و سایر اعضای جامعه تربیتی از قبیل والدین و همکاران نیز ضروری است. معلمان برای اینکه در مسئولیت خطیری که همان رساندن دانش‌آموزان به پتانسیل کامل خود است؛ موفق باشند باید سطح بالایی از شایستگی‌های اخلاقی و رفتاری را در خود ایجاد کنند. همچنین تعهد حرفه‌ای معلمان به عنوان یک عامل، تأثیر بسزایی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد. اگر، معلم نسبت به شغل و سازمانش وفادار و متعهد باقی بماند، بطور قطع موجب بالا رفتن راندمان آموزشی گردد (ساکو و همکاران، ۱۳۸۹). موضوع تعهد حرفه‌ای معلمان در آموزش و پرورش بسی حائز اهمیت است و کاربرد سنجیده‌ای دارد. در نظام آموزش و پرورش معلمان متعهد، حرفه‌ای، فکور و پژوهنده و معلمانی در نقش رهبران آموزشی، از توانایی بیشتری برای مقابله با موانع تدریس در سطح کلاس درس برخوردارند. معلم مدرسه اثربخش، یک فرد متعهد و حرفه‌ای است که پیوسته دانش خود را برای عرضه خدمت بهتر و بیشتر به دانش‌آموزان روزآمد می‌کند. به این ترتیب تعهد، دانش و مهارت، تجربه، میزان تحصیلات و رشته تحصیلی، ویژگی‌های شخصیتی و نگرش معلم، از مجموعه متغیرهایی هستند که می‌توانند دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار دهند. بنابراین هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی دستاورد تحصیلی دانش‌آموزان براساس شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان می‌باشد. لذا با توجه به اهمیت شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان و تأثیری که می‌تواند بر دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد و با توجه به مبانی نظری و پیشینه، این پژوهش به دنبال آزمون فرضیه‌های زیر می‌باشد.

فرضیه اصلی: بین دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان با شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی اول: بین دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان با شایستگی‌های اخلاقی معلمان رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم: بین دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان با تعهد حرفه‌ای معلمان رابطه وجود دارد.

روش کار

این تحقیق با توجه به اهداف آن و طبقه‌بندی تحقیقات از جمله تحقیقات با ماهیت توصیفی - تحلیلی می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل آزمون فرضیه‌ها از آزمون ضریب همبستگی و رگرسیون استفاده شده است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه معلمان مدارس ابتدایی منطقه ۱۵ تهران در نظر گرفته شد که تعداد آنها برابر با ۱۵۱۷ نفر گزارش شد. نمونه آماری پژوهش با توجه به جدول مورگان ۳۰۷ برآورد شده است که این تعداد نمونه به صورت نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه‌ها به شرح زیر می‌باشد.

پرسشنامه محقق ساخته دستاورد تحصیلی دانش آموزان که شامل ۱۷ آیتمی می‌باشد. پرسشنامه شایستگی های اخلاقی معلمان نیک و کیل و جوردن (۲۰۱۱) شامل ۴۰ آیتم و دارای ده زیر مقیاس (رفتار مستمر در جهت اصول، ارزش ها و باورها، راستگویی، ایستادگی برای حق، وفای به عهد، مسئولیت‌پذیری برای تصمیمات شخصی، اقرار به اشتباهات و شکست‌ها، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران، اهمیت دادن به دیگران، توانایی در بخشش اشتباهات خود، توانایی در بخشش اشتباهات دیگران) می‌باشد. پرسشنامه تعهد حرفه ای معلمان کلایکمن و هنینگ (۲۰۰۰) شامل ۱۵ آیتم می‌باشد. برای بررسی پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که برای دستاورد تحصیلی دانش آموزان (۰/۹۳۵)، تعهد حرفه‌ای معلمان (۰/۷۸۴) و شایستگی های اخلاقی معلمان (۰/۸۸۷) بدست آمد. داده‌های حاصل از این پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS از روش تحلیل رگرسیون و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها و بررسی فرضیات تحقیق

فرضیه اصلی: بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با شایستگی‌های اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان رابطه وجود دارد. برای بررسی این فرضیه از آزمون رگرسیون چند متغیره گام به گام استفاده شد که نتایج آن در جدول ۱ تا ۳ ارائه شده است.

جدول ۱. خلاصه مدل رگرسیونی

مدل	ضریب همبستگی R	R ²	مجذور ضریب همبستگی جامعه	خطای استاندارد رگرسیون
تعهد حرفه‌ای معلمان	۰/۳۶۲	۰/۱۳۱	۰/۱۳۵	۱۱/۲۳۴
شایستگی‌های اخلاقی	۰/۵۷۶	۰/۳۳۲	۰/۳۳۵	۱۱/۱۷۶

همانطور که در جدول (۱) مشاهده می‌شود، طی دوگام، متغیرهای تعهد حرفه‌ای و شایستگی‌های اخلاقی معلمان، قادر به پیش‌بینی دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان بوده‌اند. بر پایه آنچه که در جداول (۱) تا (۳) ارائه شده، طی گام اول، رابطه بین تعهد حرفه‌ای معلمان و دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان ۰/۳۶۲ بدست آمده است که تعهد حرفه‌ای در معلمان با ضریب بتای استاندارد ۰/۲۴۱، حدود ۱۳ درصد از واریانس دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نموده است. در گام دوم شایستگی‌های اخلاقی معلمان به تعهد حرفه‌ای اضافه می‌شود و مقدار رابطه به ۰/۵۷۶ افزایش می‌یابد و این دو متغیر با هم قادرند ۳۳/۵ درصد از دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند و با توجه به اینکه این رابطه مثبت است با افزایش تعهد حرفه‌ای و شایستگی‌های اخلاقی در معلمان، دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان افزایش پیدا می‌کند. همچنین نتایج نشان داد، با توجه به ضریب رگرسیون از بین دو متغیر فوق، تعهد حرفه‌ای معلمان درصد بیشتری از دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند.

جدول ۲. تحلیل واریانس یک طرفه آزمون رگرسیون

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۴۵۱۸/۴۵۲	۱	۴۵۱۸/۴۵۲	۳۳/۷۵۹	۰/۰۰۱
باقی مانده	۴۰۸۲۲/۰۸۹	۳۰۵	۱۳۳/۸۴۳		
کل	۴۵۳۴۰/۵۴۱	۳۰۶			
رگرسیون	۵۵۵۷/۱۱۷	۲	۲۷۷۸/۵۵۹	۲۱/۲۳۲	۰/۰۰۱
باقی مانده	۳۹۷۸۳/۴۲۴	۳۰۴	۱۳۰/۸۶۷		
کل	۴۵۳۴۰/۵۴۱	۳۰۶			

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد، F محاسبه شده در سطح اطمینان ۹۹٪ ($P < 0.01$) معنی‌دار است. به عبارتی متغیرهای پیش‌بین (تعهد حرفه‌ای و شایستگی‌های اخلاقی معلمان) قادر به پیش‌بینی متغیر ملاک (دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان) می‌باشند.

جهت تعیین اینکه سهم هر متغیر پیش‌بین چقدر می‌باشد، مقدار ضریب بتای غیراستاندارد و ضریب بتای استاندارد را محاسبه می‌کنند که مقدار آن‌ها در جدول (۳) آمده است:

جدول ۳. ضرایب متغیرهای پیش‌بین در رگرسیون گام به گام

مدل	متغیر	ضرایب بتای غیراستاندارد	خطای استاندارد ضریب بتا	ضرایب بتای استاندارد	t	سطح معناداری
۱	عدد ثابت	۴۳/۳۱۱	۵/۱۳۲		۸/۴۴۰	۰/۰۰۱
	تعهد حرفه‌ای معلمان	۰/۴۷۲	۰/۰۸۱	۰/۳۱۶	۵/۸۱۰	۰/۰۰۱
۲	عدد ثابت	۳۰/۰۷۳	۶/۹۱۶		۴/۳۴۹	۰/۰۰۱
	تعهد حرفه‌ای معلمان	۰/۳۹۷	۰/۰۸۵	۰/۲۶۶	۴/۷۰۰	۰/۰۰۱
	شایستگی‌های اخلاقی	۰/۱۰۳	۰/۰۳۷	۰/۱۵۹	۲/۸۱۷	۰/۰۰۵

نتایج جدول (۲) نشان می‌دهد سطح معناداری بدست آمده برای هر دو مدل پژوهش معنادار می‌باشد ($P < 0.01$). با توجه به وزن بتای بدست آمده تعهد حرفه‌ای معلمان نقش مهم‌تری در دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان دارد. زیرا تغییری به اندازه یک واحد در تعهد حرفه‌ای معلمان موجب تغییر ۰,۲۶۶ واحد در دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود در حالی که این موضوع در شایستگی‌های اخلاقی ۰,۱۵۹ می‌باشد.

فرضیه فرعی اول: بین دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان با شایستگی‌های اخلاقی معلمان رابطه وجود دارد. برای بررسی این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۴. ضریب همبستگی پیرسون بین دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان با شایستگی‌های اخلاقی معلمان

آماره		
سطح معناداری	ضریب همبستگی پیرسون	دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان با شایستگی‌های اخلاقی معلمان
۰/۰۰۱	۰/۲۴۳	

همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است

جدول ۵. ضریب همبستگی پیرسون بین مولفه های دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با شایستگی های اخلاقی معلمان

دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان		
سطح معنی داری	ضریب همبستگی پیرسون	
۰/۰۰۱	**۰/۲۱۰	رفتار مستمر در جهت اصول، ارزش ها و باورها
۰/۰۲۲	*۰/۱۳۱	راستگویی
۰/۰۰۱	*۰/۲۶۶	ایستادگی برای حق
۰/۱۴۴	۰/۰۸۴	وفای به عهد
۰/۰۱۳	*۰/۱۴۲	مسئولیت پذیری برای تصمیمات شخصی
۰/۰۰۸	**۰/۱۵۲	اقرار به اشتباهات و شکست ها
۰/۰۰۱	**۰/۲۲۰	قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران
۰/۰۰۱	**۰/۱۸۵	اهمیت دادن به دیگران
۰/۰۰۱	**۰/۳۰۸	توانایی در بخشش اشتباهات خود
۰/۰۲۲	*۰/۱۳۱	توانایی در بخشش اشتباهات دیگران

**همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.

*همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است.

نتایج آزمون همبستگی در جدول (۴) نشان می دهد که بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با شایستگی های اخلاقی معلمان با ضریب همبستگی (۰/۲۴۳) رابطه معنی دار وجود دارد ($P < 0/01$).

همچنین در جدول (۵) بین متغیر دستاوردهای تحصیلی با مولفه های رفتار مستمر در جهت اصول، ارزش ها و باورها (۰/۲۱۰)، اقرار به اشتباهات و شکست ها (۰/۱۵۲)، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران (۰/۲۲۰)، اهمیت دادن به دیگران (۰/۱۸۵)، توانایی در بخشش اشتباهات خود (۰/۳۰۸) در سطح اطمینان ۹۹٪ رابطه وجود دارد ($p < 0/01$).
و متغیر دستاوردهای تحصیلی با مولفه های راستگویی (۰/۱۳۱)، ایستادگی برای حق (۰/۲۶۶)، مسئولیت پذیری برای تصمیمات شخصی (۰/۱۴۲)، توانایی در بخشش اشتباهات دیگران (۰/۱۳۱) در سطح اطمینان ۹۵٪ رابطه وجود دارد ($p < 0/05$).
همچنین نتایج نشان داد بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با وفای به عهد (۰/۰۸۴) رابطه مشاهده نشده است (۰/۰۵، $p > 0/01$).

فرضیه فرعی دوم: بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با تعهد حرفه ای معلمان رابطه وجود دارد.
برای بررسی این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۶. محاسبه ضریب همبستگی پیرسون بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با تعهد حرفه ای معلمان

آماره		
سطح معناداری	ضریب همبستگی پیرسون	دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با تعهد حرفه ای معلمان
۰/۰۰۱	۰/۳۶۲	

همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.

نتایج آزمون همبستگی در جدول (۶) نشان می‌دهد که بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با تعهد حرفه‌ای معلمان (۰/۳۶۲) در سطح اطمینان ۰/۹۹ رابطه وجود دارد ($p < ۰,۰۱$). با توجه به اینکه جهت رابطه مثبت است با افزایش تعهد حرفه‌ای در معلمان می‌توان دستاوردهای تحصیلی در دانش آموزان را افزایش داد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از فرضیه اصلی نشان داد شایستگی‌های اخلاقی معلمان به تعهد حرفه‌ای توانستند ۳۳/۵ درصد از دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان را پیش‌بینی کنند و با توجه به اینکه این رابطه مثبت است با افزایش تعهد حرفه‌ای و شایستگی‌های اخلاقی در معلمان، دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان افزایش پیدا می‌کند. همچنین نتایج نشان داد، با توجه به ضریب رگرسیون از بین دو متغیر فوق، تعهد حرفه‌ای معلمان درصد بیشتری از دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان را پیش‌بینی می‌کند. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج پژوهشی احسانی افراکتی و همکاران (۱۳۹۷)، مطهری‌نژاد و فاتحی چنار (۱۳۹۶)، خاکپور و درویشی (۱۳۹۵)، موسوی، و همکاران (۱۳۹۴)، مهاجری و همکاران (۱۳۹۱) و ارشدی و هیاوی (۲۰۱۳) همسو می‌باشد. خاکپور و درویشی (۱۳۹۵) در پژوهش خود نشان دادند رابطه مثبتی بین اخلاق حرفه‌ای معلمان با انگیزش تحصیلی دانش آموزان وجود دارد که با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشد. در تبیین نتایج فوق می‌توان بیان داشت که داشتن قابلیت و توانمندی مهم‌ترین شرط احراز موفقیت آمیز هر شغل و حرفه‌ای است. این امر به خصوص در آموزش و پرورش و حرفه معلمی از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا قابلیت معلمان ضامن بقا و تداوم نظام آموزشی و دستیابی به هدف‌های متعالی است. بنابراین، هرچه قابلیت و توانمندی معلمان افزایش یابد، به همان میزان کیفیت نظام آموزشی بهبود یافته، معلمان در انجام وظایف و فعالیتهای حرفه‌ای خود عملکرد بهتری خواهند داشت. بنابراین، اگر معلمان بخواهند در انجام وظایف حرفه‌ای خود موفق باشند و به دانش آموزان در دستاوردهای تحصیلی آنان کمک کنند، لازم است به انواع قابلیت‌های ضروری برای رسیدن به موفقیت حرفه‌ای مجهز شوند. یکی از این قابلیت‌ها اخلاق معلمان است. شایستگی‌های اخلاقی معلمان متأثر از شرایطی است که مهم‌ترین آن‌ها برانگیختگی رفتار معلمان برای انجام وظایف محوله می‌باشد، که این برانگیختگی نیز با افزایش روحیه، رضایت شغلی و در نهایت محیط کلاس مناسب و برخورد مناسب با دانش آموزان ارتباط دارد. رفتار اخلاقی و تعهد حرفه‌ای معلمان باعث می‌شود که علایق، استعدادها و نیازهای دانش آموزان را شناخته و آن‌ها را طبقه بندی کنند و با هر یک از دانش آموزان مطابق نیازها و استعدادها رفتار کنند. توجه به تفاوت‌های فردی هر دانش آموز پایه انتخاب شیوه‌های خاص تربیتی می‌باشد. از این طریق معلمان نقاط قوت دانش آموزان را شناسایی می‌کنند. در جهت تقویت این نقاط تلاش می‌کند و آنها را به موفقیت‌ها و دستاوردهای بیشتر و بالاتر هدایت می‌کند. همانطور که مهاجری و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود نشان داد قابلیت‌های حرفه‌ای و اخلاقی معلمان در عملکرد تحصیلی و شایستگی‌های دانش آموزان تاثیر بسزایی دارد.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی اول نشان داد بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با شایستگی‌های اخلاقی معلمان با ضریب همبستگی (۰/۲۴۳) رابطه معنی‌دار وجود دارد. همچنین بین متغیر دستاوردهای تحصیلی با مولفه‌های رفتار مستمر در جهت اصول، ارزش‌ها و باورها (۰/۲۱۰)، اقرار به اشتباهات و شکست‌ها (۰/۱۵۲)، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران (۰/۲۲۰)، اهمیت دادن به دیگران (۰/۱۸۵)، توانایی در بخشش اشتباهات خود (۰/۳۰۸) در سطح اطمینان ۰/۹۹ رابطه وجود دارد ($p < ۰,۰۱$) و متغیر دستاوردهای تحصیلی با مولفه‌های راستگویی (۰/۱۳۱)، ایستادگی برای حق (۰/۲۶۶)، مسئولیت‌پذیری برای تصمیمات شخصی (۰/۱۴۲)، توانایی در بخشش اشتباهات دیگران (۰/۱۳۱) در سطح اطمینان ۰/۹۵ رابطه وجود دارد ($p < ۰,۰۵$). نتایج نشان داد بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با وفای به عهد (۰/۰۸۴) رابطه مشاهده نشده است ($p > ۰,۰۵$). نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش‌های جاویدان و همکاران (۱۳۹۷)، احسانی افراکتی و همکاران (۱۳۹۷)، مطهری‌نژاد و فاتحی چنار (۱۳۹۶)، خاکپور و درویشی (۱۳۹۵)، مهاجری و همکاران (۱۳۹۱)، رابرت کی و همکاران (۲۰۱۹) و نیمی و نگمی (۲۰۱۴) همخوانی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت یکی از ارکان مهم آموزش و تدریس، ایجاد فضایی سالم و مناسب برای یادگیری و آموختن است. ذهن، روان و رفتار دانش آموزان نسبت به سال‌های گذشته دچار تحولات و دگرگونی‌های بی‌شماری شده است. دانش آموزان، معلمانی را ترجیح می‌دهند که به شخصیت آنها احترام گذارند، به جای تنبیه آنها را تشویق و حمایت کنند، خوب

درس بدهند، انگیزه تلاش و پیشرفت را در آنها زنده نگه دارند، ارزش ها و آرمان هایشان را نادیده نگیرند و آنها را در یافتن اهداف صحیح و دستاوردهای تحصیلی یاری کنند. تحقیقات نشان می دهد ارتباط مستقیمی بین قبول مسئولیت برای خدمت به دانش آموزان برای ایجاد رابطه فعال و پویا با دانش آموزان، شناسایی نقاط قوت و پیشرفت تحصیلی کلاس وجود دارد. معلمانی که می دانند چه هدفی را دنبال می کنند و با چه شیوهایی قصد دارند برنامه های آموزشی خود را دنبال کنند، با آمادگی بیشتری درس و کلاس خود را اداره می کنند. هرچه معلمان به اهمیت این اخلاق بیشتر پی ببرند، بهتر می توانند محیطی مساعد برای تدریس خود به وجود آورند. رفتارهای اخلاقی می تواند جوی فعال و کاربردی در کلاس ایجاد کنند که این موضوع عملکرد تحصیلی دانش آموزان را تحت تاثیر قرار می دهد و باعث پیشرفت تحصیلی و دستاوردهای بیشتری در تحصیل شود.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی دوم نشان داد نتایج آزمون همبستگی نشان داد بین دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان با تعهد حرفه ای معلمان (۰/۳۶۲) در سطح اطمینان ۰/۹۹ رابطه وجود دارد ($p < 0.01$). با توجه به اینکه جهت رابطه مثبت است با افزایش تعهد حرفه ای در معلمان می توان دستاوردهای تحصیلی در دانش آموزان را افزایش داد. این نتایج با یافته های قنبری و همکاران (۱۳۹۷)، کاظم زاده بیطالی و همکاران (۱۳۹۵) و مهاجری و همکاران (۱۳۹۱) مبنی بر تعهد حرفه ای معلمان بر دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان همخوانی دارد. تعهد حرفه ای، از مهم ترین عوامل تعیین کننده رفتارهای کاری معلمان در نظر گرفته می شود و موضوعی است که توجه بسیاری از مدیران و افراد را در محیط های آموزشی را به خود جلب کرده است. تعهد حرفه ای مبتنی است بر احساس مسئولیت و علاقه نسبت به حرفه ای که فرد دارد. تعهد حرفه ای احساس پایداری معلمان به وظایفی که با بر عهده گرفتن نقشی، خود را ملزم به انجام آنها می داند، است. بنابراین تعهد حرفه ای در معلمان می تواند در جهت دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان ویژگی مهمی تلقی شود. با توجه به یافته ها و نتایج پیشنهادات زیر در این مورد ارائه می گردد روحیه اخلاق کاری در کلاس های درس را در معلمان تقویت نمایند. باید این احساس را در معلمان سازمان ایجاد نمایند تا سیاست های اجتماعی و کاری بر اخلاق در محیط کار تأثیر منفی نداشته باشد. تدوین منشور اخلاقی که مجموعه ای از رهنمودهای اخلاقی - ارزشی باشد، برای هماهنگی بین معلمان و دانش آموزان. مدیران می توانند نمونه ها و قوانین خوبی را برای معلمان خود قرار دهند که معلمان به همان اندازه پیروی از قوانین را انجام دهند. این تلاش ها به احتمال زیاد ادراکات محیط اخلاقی را افزایش می دهد و منجر به افزایش نتایج مثبت کاری خواهد شد. مدیران و مسئولین، با ارائه راهکارهای مناسب مانند تنوع در کار، و همچنین رعایت تناسب بین رشته تحصیلی و علایق و مهارت های فرد با وظایف شغلی او و ارائه شرح شغل مناسب و کامل، همچنین استفاده از مشارکت و پیشنهادات معلمان در وضع برخی قوانین و دستورالعمل ها، سطح رضایت شغلی آنان را بالا برده و تعهد حرفه ای در آنها را افزایش دهند.

منابع و مراجع

- [۱] قنبری، سیروس؛ سلطانزاده، وحید. (۱۳۹۵). نقش واسطه‌ای هوش هیجانی در ارتباط بین خودکارآمدی پژوهشی و انگیزه پیشرفت (مورد مطالعه: دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه بوعلی سینا همدان). فصلنامه مطالعات اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، ۶(۱۴)، ۴۱-۶۷.
- [۲] درتاج، فریبرز؛ لک‌پور، الهام؛ بهلولی، علی. (۱۳۹۲). بررسی میزان تأثیرمدارس هوشمند استان لرستان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه، مجله فناوری آموزش، ۸(۲)، ۱۳۳-۱۴۱.
- [۳] دلیرناصر، نرگس؛ حسینی‌نسب، سیدداود. (۱۳۹۴). بررسی مقایسه‌ای پیشرفت تحصیلی و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان ابتدایی مدارس عادی و هوشمند شهر تبریز، آموزش و ارزشیابی، ۸(۲۹)، ۳۱-۴۲.
- [۴] محمودی، ابراهیم؛ عابدی، اکبرغ حیدری، یاسر. (۱۳۹۵). بررسی شایستگی‌های حرفه‌ای مدیران گروه‌های آموزشی، فرایند مدیریت و توسعه، ۶۹-۹۷.
- [۵] پورکریمی، جواد؛ صداقت، مریم. (۱۳۹۳). تبیین رابطه شایستگی با سبک رهبری تحول آفرین مدیران در سازمان‌های پژوهشی، پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی، ۲۰۱-۲۲۲.
- [۶] تسلیمی، محمدسعید؛ راعی، رضا؛ فرزین‌وش، اسداله؛ برقی، میکائیل. (۱۳۹۲). طراحی و تبیین الگوی شایستگی‌های مدیران پروژه‌های ملی کشور با تمرکز بر ریسک، مدیریت دولتی، ۵۷-۷۸.
- [۷] خنیفر، حسین. (۱۳۹۴). درآمدی بر استاندارد سازی در آموزش و پرورش، چاپ اول، تهران، آثار معاصر.
- [۸] خاکپور، عباس؛ درویشی، حسین. (۱۳۹۵). نقش اخلاق حرفه‌ای معلمان در تقویت انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، تدریس پژوهی، ۴(۳)، ۴۷-۶۲.
- [۹] دیبایی صابر محسن، عباسی عفت، فتحی و اچارگاه کوروش، صفایی موحد سعید. (۱۳۹۵). تبیین مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران. پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۱۳(۲)، ۱۰۹-۱۲۳.
- [۱۰] حسنی، محمد؛ مصطفی نژاد، هلاله؛ مصطفی نژاد، چیمین؛ شهودی، مریم. (۱۳۹۴). تاثیر تجربه و عوامل سازمانی بر تعهد حرفه ای معلمان: آزمون نقش میانجی خودکارآمدی معلم و هویت سازمانی، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۶(۱)، ۱-۲۰.
- [۱۱] کاظم زاده بیطالی، مهدی؛ جدی الوارعلیا، ابراهیم؛ حسنی، محمد. (۱۳۹۵). ارزیابی چارچوب عوامل موثر بر تعهد حرفه ای معلمان مدرسه های دولتی آذربایجان غربی، نوآوری‌های مدیریت آموزشی، ۱۱(۱)، ۶۹-۸۳.
- [۱۲] طباطبایی، سیدموسی؛ قادری، فریده. (۱۳۹۷). خودتنظیمی یادگیری و تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۴(۱)، ۱۲۶-۱۳۴.
- [۱۳] ساکی، رضا؛ قلی پورهفت خوانی، زهره؛ رضایی، منیره. (۱۳۸۹). بررسی رابطه تعهد سازمانی معلمان با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس راهنمایی دخترانه منطقه ۶ شهر تهران، رهبری و مدیریت آموزشی، ۴(۳)، ۶۱-۸۵.
- [14] Shukla, Sh. (2014). "Teaching Competency, Professional Commitment and Job Satisfaction-A Study of Primary School Teachers", IOSR Journal of Research & Method in Education (IOSR-JRME),14(3), 44-64
- [15] Kalkavan, S. & Katrinli, A. (2014). "Professional and organizational commitment And teachers' job performance: Case Study On Insurance Industry In Turkey", Procedia-Social and Behavioral Sciences, 150(1), 1137-1147.
- [16] Smith, D. & Gall, M. (2017). "An empirical examination of a three component model of professional commitment among public accountants", journal of behavioral research in accounting, 20 (1).
- [17] Blau, G. (2015). "Early career job factors influencing the professional commitment of medical technologists ", academy of management journal, 6: 687-895.
- [18] Kannan, R. & Pillai, M. P. (2014). "An examination on the professional commitment of engineering college teacher", international business management, 2: 218-224.
- [19] Kertahadi, U. N.; Setyaningdyah, E. & Thoyib, A. (2013). "The Effects of Ethical competences, Organisational Commitment and Transactional Leadership on Work

- Discipline, Job Satisfaction and Employee's Performance", interdisciplinary journal of contemporary research in business, 5(4), 140-153.
- [20] Jormsri, P., Kunaviktikul, W., Ketefian, S., & Chaowalit, A. (2005). Moral competence in nursing practice. *Nursing Ethics*, 12, 582-594.
- [21] McClelland, D. (2014). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist* 20: 321-330.
- [22] Lucia, A. D., & Lepsinger, R. (2015). The art and science of competency models: Pinpointing critical success factors in organizations. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer.
- [23] Coetzee, L. R. (2011). The relationship between students' academic self-concept, motivation and academic achievement at the university of the Free State. MA thesis, University of South Africa.
- [24] Shkullaku, R. (2013). The relationship between self-efficacy and academic performance in the context of gender among Albanian students. *European Academic Research*, 1(4), 467-478.
- [25] Westland, E., Arche, T. (2014). Exploring cross-cultural difference in self concept. *Cross Cult Res*, 35(3), 280-302.
- [26] Engin-Demir, C. (2009). Factors influencing the academic achievement of the Turkish urban poor. *International Journal of Educational Development*, 29 (1), 17-29.